

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VADOVYBĖS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1183 2, 17, 18, 36, 38, 43, 44, 45, 47, 48, 49,
50, 55, 61, 70 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 52¹
STRAIPSNIU IR 46 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO
PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys. Įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo Nr. IX-1183 2, 17, 18, 36, 38, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 55, 61, 70 straipsnių ir priedo pakeitimo, Įstatymo papildymo 52¹ straipsniu ir 46 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant įgyvendinti Valstybės tarnybos pertvarkos II etapą –Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme numatytus principus įteisinti statutinių valstybės tarnautojų, karių, valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo apmokėjimo ir socialinių garantijų apimtį numatančiuose teisės aktuose, taip pat 2023 m. gegužės 25 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimtą Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymą, pagal kurį naujas bazinis dydis valstybės tarnautojų (taip pat Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų) atlyginimams skaičiuoti yra siejamas su praėjusių metų šalies vidutiniu mėnesiniu darbo užmokesčiu.

Įstatymo projekto uždaviniai:

1. Koreguoti Įstatymo nuostatas dėl atlygio sistemos.
2. Suderinti Įstatyme vartojamas sąvokas su nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiančiame Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme vartojamomis sąvokomis.
3. Nustatyti, kad ne tik iš valstybės biudžeto Vidaus reikalų ministerijai, bet ir Vadovybės apsaugos tarnybai skirtų lėšų gali būti apmokama Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų medicininė rehabilitacija, sveikatos grąžinamasis ir antirecidyvinius gydymas, prevencinė medicininė ir psichologinė rehabilitacija, taip pat kad šios paslaugos būtų teikiamos ne tik įstaigose, kurių savininko teisės ir pareigas įgyvendina Vidaus reikalų ministerija, bet ir kitose asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigose.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Pirminį Įstatymo projektą parengė Vadovybės apsaugos tarnybos (direktorius – Rymantas Mockevičius, tel. 8 706 63101, el. p. lrvat@vat.lt) Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus (viršininkas – Vytis Belkevičius, tel. 8 706 63150, el. p. vytis.belkevicius@vat.lt) vyriausiosios specialistės Jolita Batura (tel. 8 706 63159, el. p. jolita.batura@vat.lt) ir Vera Konopliova (tel. 8 706 63156, el. p. vera.konopliova@vat.lt).

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu siekiama tinkamai įgyvendinti Valstybės tarnybos pertvarkos II etapą ir sureguliuoti Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų (įskaitant įstaigos vadovo ir pavaduotojų) darbo apmokėjimo klausimus pagal Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme numatytus principus, Įstatymo projekto rengimą koordinavo vidaus reikalų viceministrė Sigita Ščajevienė ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo

politikos grupės vyriausioji patarėja Irina Malukienė (tel. 8 5 271 8816, el. p. irina.malukiene@vrm.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

1. Įstatymo 17 straipsnio 2 dalis numato, kad didžiausią leistiną Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų, karjeros valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičių nustato Vyriausybė.

2. Pagal galiojantį teisinį reguliavimą Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūno darbo užmokestį sudaro:

1) pareiginė alga: vadovaujantis Įstatymo nuostatomis Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūno pareiginė alga nustatoma pagal Įstatymo priede pareigūno pareigybei nustatytą pareiginės algos koeficientą. Pareigūno darbo užmokesčiui apskaičiuoti taikomas Seimo patvirtintas atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis (toliau – bazinis dydis). Pareigūno pareiginė alga apskaičiuojama atitinkamą Įstatymo priede nustatytą pareiginės algos koeficientą dauginant iš bazinio dydžio. Bazinis dydis peržiūrimas ir didinamas vieną kartą per metus – 2023 m. bazinis dydis yra 186 Eur.;

2) priedas už tarnybinį rangą: Įstatymo 46 straipsnis numato priedo už tarnybinį rangą, skaičiuojamo procentais nuo pareiginės algos, dydžius;

3) priedas už tarnybos Lietuvos valstybei metus: priedo už tarnybos Lietuvos valstybei metus dydis yra 1 procentas pareiginės algos už kiekvienus metus. Priedas už tarnybos Lietuvos valstybei metus negali viršyti 30 procentų pareiginės algos;

4) mokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties ir viršvalandinį darbą: šio mokėjimo tvarką numato Įstatymo 48 straipsnis;

5) priemokos: Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnams gali būti skiriamos priemokos už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą (jos dydis negali būti mažesnis kaip 5 procentai ir didesnis kaip 50 procentų pareiginės algos), už darbą, kai raštu pavedama laikinai atlikti ir kito pareigūno funkcijas (jos dydis negali būti mažesnis kaip 5 procentai ir didesnis kaip 50 procentų pareiginės algos), už tarnybinių gyvūnų priežiūrą ir rengimą (jos dydis negali viršyti 20 procentų pareiginės algos) ir už tarnybinės veiklos specifiką (ši priemoka visiems pareigūnams yra vienodo dydžio ir mokama kiekvieną mėnesį. Priemoka už tarnybinės veiklos specifiką yra iki 1 bazinio dydžio).

3. Įstatymo 52 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta, kad pareigūnams užtikrinama papildoma valstybės biudžeto lėšomis finansuojama sveikatos priežiūra, apimanti specializuotąją medicininę ekspertizę, prevencinę medicinos pagalbą, medicininę reabilitaciją, sveikatos grąžinamąjį ir antirecidyvinių gydymą, prevencinę medicininę ir psichologinę reabilitaciją, psichologinės paramos, sveikatos ugdymo ir stiprinimo priemonių taikymą, taip pat iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto neapmokamą asmens sveikatos priežiūrą asmens sveikatos priežiūros įstaigose, papildomai remiamą iš valstybės biudžeto lėšų. Pareigūnams užtikrinamos tokios pačios apimties, kaip ir vidaus tarnybos pareigūnų sveikatos priežiūra asmens sveikatos priežiūros įstaigose yra organizuojama vidaus reikalų ministro ar jo įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, naudojantis pareigūnų tarnybos ir (arba) gyvenamųjų vietovių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų teikiamomis paslaugomis. Šio straipsnio 2 dalies pagrindu yra patvirtintas Vidaus tarnybos sistemos ir Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų medicininės reabilitacijos, prevencinės medicininės ir psichologinės reabilitacijos, sveikatos grąžinamojo ir

antirecidyvinių gydymo, kai tai iš dalies apmokama arba neapmokama iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, tvarkos aprašas (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. 1V-762). Tačiau esamas reguliavimas gali ne pilnai patenkinti esamą pareigūnų reabilitacijos poreikį.

4. Įstatyme vartojamos sąvokos „neįgalus vaikas“, „darbingumas“ nėra suderintos su Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme vartojamomis sąvokomis.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

4.1. Įstatymo projektu nustatomas Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų, karjeros valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių sąrašo ir pareigybių skaičiaus tvirtinimas Vadovybės apsaugos tarnybos direktoriui.

4.2. Kadangi Pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalis numato, kad Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų pareiginei algai (atlyginimams) apskaičiuoti yra taikomas pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis, kuris lygus Valstybės duomenų agentūros paskelbtam 2022 metų vidutiniam mėnesiniam šalies (su individualiomis įmonėmis) darbo užmokesčiui ir yra 1785,4 euro, Įstatymo projektu atitinkamai siūloma pakeisti pareiginės algos koeficientų dydžius.

Įsigaliojus šiam įstatymui, pareiginės algos koeficientas bus perskaičiuojamas Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūno iki šio įstatymo įsigaliojimo gautos pareiginės algos ir gauto priedo už tarnybinį rangą sumą padalijant iš Pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatyme nustatyto pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio. Gautas koeficientas apvalinamas pagal matematines taisykles iki šimtųjų dalių.

Perskaičiavus pareiginės algos koeficientus galima situacija, kad kai kuriems pareigūnams perskaičiuotas koeficientas neatitiks pareigūnų darbo apmokėjimo sistemoje nustatyto pareiginės algos koeficiento (Pareigūnų darbo apmokėjimo sistemoje planuojama numatyti kelias tarnybos pakopas; kiekviena pakopa turės konkretų koeficientą), todėl įstatymo įgyvendinamosiose nuostatose (Projekto 19 straipsnio 4 dalis) nurodyta, kad nustatytasis koeficientas bus taikomas iki tol, kol Vadovybės apsaugos įstatymo nustatyta tvarka jam bus padidintas ar sumažintas pareiginės algos koeficientas ir nustatyta tarnybos pakopa.

Įstatymo projektu siūloma atsisakyti priedo už tarnybinį rangą, kaip su veiklos rezultatais nesusietos darbo užmokesčio dalies.

Įstatymo projektu siūloma suvienodinti Įstatymo nuostatas su 2023 m. gegužės 25 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimtu Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo nuostatomis dėl priedo už tarnybos Lietuvos valstybės stažą. Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad priedas už tarnybos Lietuvos valstybės stažą yra mokamas visiems Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnams (išskyrus Vadovybės apsaugos tarnybos direktorių). Šio priedo už tarnybos Lietuvos valstybei metus dydis yra 1 procentas pareiginės algos už kiekvienus metus, tačiau šio priedo dydis negali viršyti 20 procentų pareiginės algos. Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnams, kurių tarnybos Lietuvos valstybei stažas įsigaliojus šiam įstatymui yra didesnis negu 20 metų, priedo už tarnybos Lietuvos valstybei stažą dydis procentais yra fiksuojamas ir yra lygus šio įstatymo įsigaliojimo dieną sukaupiamam priedo už tarnybos Lietuvos valstybei stažą dydžiui procentais. Fiksuotasis priedo už tarnybos Lietuvos valstybei stažą dydis nekinta ir šio dydžio priedas už iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos sukaupimą tarnybos Lietuvos valstybei stažą yra mokamas tol, kol jie eina pareigūno pareigas.

Įstatymo projektu siūloma numatyti, kad Vadovybės apsaugos tarnyboje galios įstaigos vadovo tvirtinama Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų darbo apmokėjimo sistema. Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų darbo apmokėjimo sistemoje detalizuojami pareigybių sąraše esančių pareigybių pareiginės algos koeficientų, viršijančių šio Įstatymo projekto priede nustatytuosius minimalius pareiginės algos koeficientus, dydžių nustatymo kriterijai (išsilavinimas, veiklos sudėtingumas, darbo krūvis, atsakomybės lygis, papildomų įgūdžių ar žinių, svarbių einamoms pareigoms, turėjimas ir pan.) ir, atsižvelgiant į nurodytuosius kriterijus, nustatomi didžiausi pareiginės algos koeficientų dydžiai (pareigūno pareiginės algos didžiausias koeficientas negalės viršyti Vadovybės apsaugos tarnybos direktoriaus pareiginės algos koeficiento, nustatyto Įstatymo projekto priede), priemokų skyrimo tvarka, kriterijai ir dydžiai (priemoka už tarnybinių gyvūnų priežiūrą ir rengimą yra inkorporuojama į priemoką už tarnybinės veiklos specifiką, kurios dydis negalės viršyti 50 procentų pareigūno pareiginės algos).

4.3. Įstatymo projektu siekiama nustatyti, kad ne tik iš valstybės biudžeto Vidaus reikalų ministerijai, bet ir Vadovybės apsaugos tarnybai skirtų lėšų apmokama pareigūnų medicininė rehabilitacija, sveikatos grąžinamasis ir antirecidyvinius gydymas, prevencinė medicininė ir psichologinė rehabilitacija ne tik įstaigose, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Vidaus reikalų ministerija, bet ir kitose asmenys ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigose. Šis naujas reguliavimas užtikrins didesnę pareigūnų rehabilitacijos finansavimo tvarumą, nes lėšos bus skiriamos ne tik iš Vidaus reikalų ministerijai, bet taip pat ir iš Vadovybės apsaugos tarnybai skirtų lėšų. Be to, nesant pakankamų pajėgumų suteikti visas reikalingas rehabilitacijos paslaugas Vidaus reikalų ministerijos rehabilitacijos įstaigose, sudaroma galimybė pasinaudoti rehabilitacijos paslaugomis ir kitose sveikatos priežiūros įstaigose.

4.4. Įstatymo projektu siūloma Įstatyme vartojamą sąvoką „neįgalus vaikas“ keisti sąvoka „vaikas su negalia“, sąvoką „darbingumas“ keisti sąvoka „dalyvumas“. Tokiu būdu sąvokos bus suderintos su 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiančiame Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme vartojamomis sąvokomis.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus įstatymą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymas nesusijęs su įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios kitų įstatymų nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte neapibrėžiamos naujos sąvokos ir terminai.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas neprieštaruja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Priėmus įstatymą, iki 2023 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybos direktorius turės :

1. patvirtinti Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų darbo apmokėjimo sistemą;
2. nustatyti Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų medicininės reabilitacijos, sveikatos grąžinamojo ir antirecidivinio gydymo, prevencinės medicininės ir psichologinės reabilitacijos išlaidų apmokėjimo iš Vadovybės apsaugos tarnybai skirtų lėšų tvarką.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.

Įstatymui įgyvendinti. 2024 metais reikės papildomai 262 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų. Į pareiginės algos koeficientą įtraukus procentinį priedą už tarnybinį rangą, padidėja lėšų poreikis, mokant priedą už tarnybos Lietuvos valstybei metus, apmokant už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties ar viršvalandinį darbą.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „Vadovybės apsaugos tarnyba“, „Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.
